

Vaikutusten ennakoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa

Linjaukset palkkatuen ja starttirahojen käytölle vuonna 2025

Pirjo Oksanen

Merkkien selitykset

- ++ Merkittävä ja pitkäaikainen myönteinen vaikutus
- + Lyhytaikainen myönteinen vaikutus
- o Neutraali vaikutus tai ei vaikutuksia asiaan
- Lyhytaikainen kielteinen vaikutus
- Merkittävä ja pitkäaikainen kielteinen vaikutus

Päätöksen vaikutus

Strategiavaikutukset			
Kuopion strategia: Kuopio 2030 strategia			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Hyvinvoiva ja yhteisöllinen <ul style="list-style-type: none"> • Elinympäristö ja osallisuus • Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot • Elinikäinen oppiminen, työ ja toimeentulo • Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen 	-	Palkkatukimäärärahojen pienentyminen ja niiden kohdentaminen yrityksiin vähentää vaikeimmin työllistyvien mahdollisuuksia työllistyä määräaikaiseen työsuhteeseen kolmannelle sektorille.
2	Elinvoimainen ja kasvava <ul style="list-style-type: none"> • Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyyssympäristö • Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys • Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus • Kasvava matkailu ja vetovoimaiset tapahtumat • Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta 	+	Palkkatuen kohdentaminen mikro- ja pk-yrityksiin vahvistaa niiden mahdollisuuksia palkata ensimmäisiä / lisätyöntekijöitä ja vahvistaa näin yritysten toimintaedellytyksiä.
3	Ilmasto- ja resurssiviisas <ul style="list-style-type: none"> • Kiertotalous ja resurssiviisuus • Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne • Luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luontokadon torjunta • Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky 	o	
4	Uudistuva ja yhdessä tekevä <ul style="list-style-type: none"> • Sujuva ja uudistuva toiminta • Uudistuva johtaminen • Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö • Kestävä talous 	o	Määrärahojen niukkuus pakottaa uudistamaan toimintaa ja hakemaan vaihtoehtoisia palveluita ja palvelumalleja perinteisen kolmannen sektorin työllistämisen tilalle. Alkuvaiheessa vaikutukset toimintaan ovat negatiivisia, mutta palvelureformin edetessä

			vaikutukset talouteen muuttuvat positiiviksi.
	Poikkileikkaavat tavoitteet: <ul style="list-style-type: none"> • Digitaalisuus, kumppanuus, kansainvälisyys	--	Kolmannen sektorin palkkatukityöllistämisen väheneminen vaikuttaa negatiivisesti niiden toimintaedellytyksiin ja pakottaa ko. toimijoita hakemaan muita rahoituskanavia toimintansa tueksi.
Johtopäätös ja perustelut: <p>Palkkatukimäärärahojen merkittävä väheneminen vuoden 2024 tasoon nähden vaatii toiminnan sopeuttamista. Työvoimapaalveluiden ensisijaisena tavoitteena on edistää alueen elinvoimaa ja työllisyyttä ja siksi palkkatuen kohdentaminen vahvasti osaamisen kehittämiseen ja mikro- ja pk-yrityksille on perusteltua.</p> <p>Palkkatukimäärärahojen leikkaus osuu erityisen kipeästi kolmannen sektorin isoihin toimijoihin, joiden tuotannollinen toiminta on pyörinyt isosti palkkatuetun työvoiman varassa. Nämä toimijat joutuvat hakemaan muita rahoituslähteitä toimintansa turvaamiseksi tai sopeuttamaan toimintaansa pienenevään tulovirtaan. Pienet kolmannen sektorin toimijat voivat muutoksessa menettää ainoan palkatun työntekijänsä.</p>			

Vaikutukset ihmisiin (Ennakkoarvio päätösten sosiaalisista ja terveystaustaisista eri ihmisryhmiin, esimerkiksi sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän, asuinpaikan, kielen, kulttuuritaustan, tulojen, koulutuksen, ammatti- ja työmarkkina-aseman tai erityisryhmän tms. mukaan.)			
Mihin väestöryhmiin päätöksellä on vaikutuksia: Merkitse rastilla ikäryhmät: Kaikki___ Aikuiset_X__ Ikääntyneet___ Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat vaikutukset kuvataan kohdassa "Lapsivaikutusten arviointi" Kohdistuuko päätös jonkin tiettyyn väestöryhmään Ei, Kyllä, mihin _____			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Palvelujen saatavuuteen ja yhdenvertaisuuteen, sekä laatuun (esimerkiksi koulutus, kulttuuri ja liikunta jne.)	--	Palkkatukimäärärahojen pienentyminen vähentää vaikeimmin työllistyvien mahdollisuuksia työllistyä määräjaksiksi kolmannelle sektorille.
2	Sosiaaliseen elinympäristöön (esimerkiksi ihmissuhteisiin, syrjintään, yhteisöllisyyteen, yhteisölliseen, kulttuuriseen tai hengelliseen osallistumiseen)	-	Päätöksellä on negatiivinen vaikutus työelämäosallisuuden näkökulmasta.
3	Elintapoihin (esimerkiksi ruokavalioon, päihteiden käyttöön, liikuntaan,	0	

	virkistäytymiseen, riski-käyttäytymiseen)		
4	Terveysteen (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen)	-	Työttömyysjaksojen pitkittymisellä voi olla negatiivisia vaikutuksia yksilön terveyteen
5	Osallistumiseen (osallistuminen päätöksiin ja vaikuttaminen, tiedonsaanti jne.)	-	Päätöksellä on negatiivinen vaikutus työelämäosallisuuden näkökulmasta.
6	Väestöryhmien toimeentulo (työllisyys, talous, varallisuus jne.)	-	Määräaikaisten palkkatukityöjaksojen vähenemisellä voi olla negatiivinen vaikutus joidenkin työttömien toimeentuloon. Palkkatuetulla työllä ei kuitenkaan voi enää päästä ansiosidonnaisen työttömyysturvan piiriin.
7	Yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, kuten sukupuolten välinen tasa-arvo sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen	0	

Johtopäätös ja perustelut

Palkkatuetun työn väheneminen kohdistuu eniten vaikeassa työmarkkina-asetmassa oleviin työttömiin ja vähentää heidän työelämäosallisuuttaan. Kolmannen sektorin palkkatuetun työn vaikuttavuus on kuitenkin ollut vähäistä, eikä sieltä ole merkittävässä määrin syntynyt jatkopolkuja avoimille työmarkkinoille. Näin ollen päätös ei merkittävästi heikennä vaikeimmin työllistyvien mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille.

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) (Ennakoarvio päätösten vaikutuksista lapsen oikeuksien toteutumiseen.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen (6 artikla) (esimerkiksi fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen terveyteen ja turvallisuuteen, perheeseen, asumiseen, liikkumiseen, vapaa-aikaan ja harrastuksiin, kaverisuhteisiin, oikeuteen saada laadukasta opetusta tai varhaiskasvatusta tai pedagogista/ erityistä tukea)	o	
2	Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (2 artikla) (esimerkiksi miten vaikuttaa läheisiin ja jatkuviin ihmissuhteisiin, erilaisiin lapsiryhmiin, eri alueilla asuviin, erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin, lasten syrjäytymiseen)	o	
3	Lapsen oikeus tulla kuulluksi ja hänen näkemystensä kunnioittaminen (12 artikla) (Miten lasten/ nuorten kanssa on käsitelty asiaa ja miten heitä on kuultu? Mitä näkemyksiä heillä on ollut)	o	
4	Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?	o	
Johtopäätökset ja perustelut (lapsen edun huomioiminen, 3.1 artikla)			

Vaikutukset maaseutuun (Ennakoarvio päätöksen vaikutuksista erityisesti maaseudun toimintaympäristöön.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Maaseudun palvelut (asumisen ja palveluiden saatavuus, laatu ja hinta, saavutettavuus, yhteydet ja infrastruktuuri)	o	
2	Maaseudun elinvoima (elinkeinot, yrittäjyys ja työ, osaaminen, vahvuudet ja vetovoimatekijät)	+	Palkkatukea kohdennetaan päätöksellä yrityksiin ja sitä kautta myös maaseudulla toimivien yritysten mahdollisuus saada työvoimaa tuetusti pysyy kohtuullisella tasolla.
3	Maaseudun demokratia (yhteisöllisyys, sosiaalinen pääoma ja kansalaisten osallistuminen)	o	
4	Miten maaseudulle kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa?	o	

Miten maaseudulle kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?		
Johtopäätös ja perustelut		
Maaseutualueiden ja asutuskeskusten mikro- ja pk-yritykset ovat samalla viivalla palkkatukea myönnettäessä. Palkkatuen myöntäminen on riippuvainen ensisijaisesti työttömästä työnhakijasta, jonka yritys on työllistämässä.		

Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon (Ennakoarvio vaikutuksista, jotka aiheutuvat luonnonvarojen ja energian käytöstä ja niihin liittyvistä päästöjen ja jätteiden määrästä, kulutuskäyttäytymisen muutoksesta tai toimintojen sijoittumisesta ja niihin liittyvistä liikkumis- ja liikenneratkaisuista.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Fyysiseen elinympäristöön ja viihtyvyyteen (työ- ja asumisolot, liikenne- ja liikkumismahdollisuudet, esimerkiksi melu, ilman epäpuhtaus, onnettomuusriski jne.)	o	
2	Maaperään, vesistöön ja luonnon monimuotoisuuteen	o	
3	Kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseen ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja varautumiseen	o	
4	Luonnonvarojen käyttöön, jätteiden määrään ja haitallisuuteen sekä kierrätysasteeseen	o	
5	Maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuri-perintöön	o	
6	Rakennettuun ympäristöön ja yhdyskuntarakenteeseen	o	
Johtopäätös ja perustelut			

Ennakoarvio vaikutuksista kunnan talouteen ja henkilöstöön			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Kunnan henkilöstöön (asema, määrä, osallistuminen jne.)	o	
2	Kunnan talouteen (menoihin, tuloihin, investointeihin, velkaantumiseen jne.)	+	Päätöksellä helpotetaan työllisyysalueen pysymistä annetussa talousarviossa. Tarve kuntien lisärahoitukselle vähenee.
3	Tuloksellisuuteen, tuottavuuteen ja toimintatapoihin	+	Palkkatukikokonaisuuteen liittyy vahvaa kehittämistarvetta ja toimintatapojen uudelleen arvioinnin tarvetta pitkällä

			tähtäimellä. Tämän päätöksen kautta vähennetään sellaista toimintaa, jonka vaikuttavuus on ollut vähäistä.
Johtopäätös ja perustelut			
<p>Päätöksellä kohdennetaan palkkatuen käyttö sinne, missä sen vaikutukset alueen elinvoimaan ja työllisyyteen ovat parhaimmat. Päätös myös auttaa työllisyysaluetta pysymään sille asetetuissa taloudellisissa raameissa samalla kun tarve kuntien lisärahoitukselle vähenee.</p>			

Vaikutukset yrityksiin (Vaikutukset, jotka aiheutuvat esimerkiksi julkisista hankinnoista, asunto- ja kaavoituspolitiikasta, liikennetkaisuista tai kunnan talouspolitiikasta.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Edistää yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla / parantaa yritysten toimintaympäristöä	+	Palkkatuen kohdentaminen mikro- ja pk-yrityksiin auttaa niitä palkkaamaan ensimmäisen työntekijän tai lisätyövoimaa ja parantaa siten ko. yritysten toimintaedellytyksiä.
2	Yritystoiminnan monipuolistumiseen, markkinarakenteeseen ja liiketoimintaan	o	
3	Työpaikkojen muodostumiseen	+	Palkkatuki voi olla merkittävä tekijä yksityisyritykselle palkata ensimmäinen työntekijä.
4	Yritysten kehittämiseen	o	
5	Yritysten työvoiman saantiin	o	
6	Yritysten tavara- ja työpaikkaliikenteeseen	o	
7	Yritysten asiakasvirtaan	o	
8	Yritysten osallistumiseen julkisiin hankintoihin	o	
Johtopäätökset ja perustelut			
<p>Päätöksestä aiheutuvat yritysvaikutukset ovat positiivisia. Palkkatuen käyttö rekrytoinnissa voi madaltaa kynnystä ensimmäisen työntekijän tai lisätyövoiman palkkaamiseen. Palkkatuki toimii myös kompensationsa perehdyttämisaikojen kustannusten näkökulmasta. Yksinyrittäjille palkkatuki voi olla ratkaiseva tekijä ensimmäisen työntekijän palkkaamiseksi.</p>			